

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

27 mei 2008

VERSLAG VAN DE VLAAMSE REGERING

**Jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor
militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie**

Periode van 1 januari 2007 tot 31 december 2007

**Zesmaandelijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de
verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair
gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie**

Periode van 1 juli 2007 tot 31 december 2007

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Wapenhandel
uitgebracht door de heer Kurt De Loor
aan de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Roegiers.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Roland Van Goethem;
de heren Jan Laurys, Luc Van den Brande;
mevrouw Anne Marie Hoebeke, de heer Paul Wille;
de heren Kurt De Loor, Jan Roegiers.

Toegevoegde leden:

de heer Piet De Bruyn;
de heer Eloi Glorieux.

Zie:

33-A (2007-2008)

– Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering

INHOUD

Blz.

1. Inleiding door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 4
 2. Discussie 5
-

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Wapenhandel besprak het jaarlijks verslag over het jaar 2007 en halfjaarlijks verslag over de periode 1 juli – 31 december 2007 van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

1. Inleiding door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

Minister *Patricia Ceysens* begint met het negende halfjaarlijkse verslag, dat de verstrekte en geweigerde vergunningen behandelt met betrekking tot de tweede jaarhelft van 2007. Het is opgenomen als hoofdstuk 8 van het vierde jaarverslag samen met de vier bijlagen. In de genoemde periode heeft het Vlaams Gewest 90 uitvoervergunningen afgeleverd voor 128.395.555 euro, 3 vergunningen werden geweigerd voor 318.545 euro. Er werden 127 invoervergunningen afgeleverd voor 54.888.788 euro en 1 geweigerd voor 342 euro. Er werden 6 doorvoervergunningen verleend voor 23.132.636 euro en geen enkele geweigerd.

Deze cijfers komen volledig overeen met degene die reeds in januari 2008 gepubliceerd waren op de website van de Vlaamse administratie. Bij de opmaak van het verslag werden geen afwijkingen opgemerkt. Het grootste aandeel gaat naar traditionele handelspartners als Duitsland, Frankrijk, Japan, Verenigd Koninkrijk, VS, Zweden en Zwitserland.

Inzake invoer vestigt de minister de aandacht op de levering van militaire voertuigen uit Italië ter waarde van 44 miljoen euro voor het Belgische leger, goed voor 81 percent van de totale invoer. De doorvoer wordt ditmaal vrijwel gemonopoliseerd (94 percent) door Zwitserse munitie met als bestemming het Verenigd Koninkrijk. De doorvoer, die verdubbelde vergeleken met het eerste semester van 2007, is traditioneel sterk variabel.

De twee geweigerde uitvoervergunningen betreffen Pakistan en Israël. De geweigerde kleine invoer kwam uit de VS. Doorvoer werd niet geweigerd.

Vervolgens stelt de minister het vierde jaarverslag voor, dat de periode van 1 januari tot 31 december 2007 behandelt. Uit hoofdstuk 2 blijkt dat België zich nog steeds in de middenmoot bevindt met zijn aandeel in de Europese wapenuitvoer. Dat bedraagt 5 percent, wat in verhouding is met het Belgische aandeel in het Europese bnp (bruto nationaal product).

De minister wijst de commissie op een aantal foutjes in het rapport van het Vlaams Vredesinstituut van maart 2008. Op pagina 21 staan er twee. Zo werd er in februari 2007 slechts één uitvoervergunning geweigerd, wat het totaal op 8 in de plaats van 9 (pagina 22) brengt. Op pagina 23 wordt de uitvoer van wapenvizieren voor kleine en lichte wapens naar India in juni 2007 aangehaald, maar het gaat in feite om vuurleidingsystemen van categorie ML05B. Op pagina 86 wordt dezelfde fout herhaald in de tekst.

Vervolgens bespreekt de minister de invoervergunningen. De eerder genoemde import uit Italië betreft 100 vrachtwagens, 190 militaire voertuigen en onderdelen daarvoor. Dat is het meest opvallende.

Wat de uitvoer naar India betreft, gaat het over 15 visualisatieschermen en toebehoren met als uiteindelijke bestemming de Indiase luchtmacht, die ze gaat gebruiken in een controlecentrum voor onbemande luchtvaartuigen. Er zijn vijf visualisatieschermen uitgevoerd naar een bedrijf dat afhangt van het Indiase ministerie van Defensie voor O&O van een maritiem bewakingssysteem. Twee visualisatieschermen met toebehoren gaan naar een defensiegerelateerd bedrijf voor onderzoek en ontwikkeling van videobeeldschermen voor voertuigen. Eén visualisatiescherm met toebehoren gaat naar een defensiegerelateerd bedrijf, dat de goederen zal gebruiken voor onderzoek en ontwikkeling van videobeeldschermen voor een bewakingssysteem.

Verder gaan standaard gps-ontvangers en -antennes naar de Indiase krijgsmacht. Op zich zijn zij niet vergunningsplichtig, maar werden toch onder vergunning gebracht door het 'catch-allprincipe'. De Indiase luchtmacht ontwikkelde immers een toestel dat dienst doet als vliegende radar met het oog op aanwending voor luchtverkeersleiding en controle.

Verder gaan drie visualisatieschermen met toebehoren naar een defensiegerelateerd bedrijf, dat de goederen zal inbouwen in een beeldschermstation voor beheer en controle van het vervoer van manschappen. Ten slotte zijn twee visualisatieschermen uitgevoerd naar een bedrijf dat afhangt van het Indiase ministerie van Defensie voor displayconsoles van sonarsystemen.

Het volgende punt is de uitvoer naar Irak. De uitvoer van luchthavenverlichting, bestemd voor de Amerikaanse krijgsmacht, gebeurde in opdracht van een Turks privébedrijf. Er rust op Irak een wapenembargo van de VN, maar een andere VN-resolutie maakt uitzondering voor de levering van goederen aan de regering en de multinationale strijdkrachten. De Amerikaanse krijgsmacht zal in de toekomst de betreffende luchthaven overdragen aan de Iraakse overheid. Het end user statement is voorhanden en

werd gecertificeerd door de Amerikaanse ambassade in Brussel.

In het verslag staat verder de vergunde uitvoer naar Israël. De minister noemt onderdelen van thermische camera's naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar uiteindelijk bestemd voor de Canadese krijgsmacht. Een standaard gps-ontvanger met -antenne werd uitgevoerd naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar is bestemd voor de Colombiaanse luchtmacht voor gebruik in een herkenningsvliegtuig. Verder is er sprake van onderdelen van thermische camera's naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar uiteindelijk bestemd voor het ministerie van Defensie in Colombia.

Daarnaast noemt de minister onderdelen van 30mm-kanon naar een defensiegerelateerd bedrijf, in het kader van het AIV-project van de Belgische krijgsmacht, Armoured Infantry Vehicles. Verder is er sprake van onderdelen van thermische camera's naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar uiteindelijk bestemd voor het ministerie van defensie in Roemenië. Tien nachtkijkers gaan naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar zijn uiteindelijk bestemd voor het ministerie van Defensie in Slovenië, en hetzelfde voor 11 andere maar dan uiteindelijk bestemd voor Roemenië.

Voor de uitvoer van onderdelen van thermische camera's naar een defensiegerelateerd bedrijf in Israël werd de vergunning geweigerd, omdat zij bestemd waren voor de Israëlische krijgsmacht. Er is een 'denial' van de UK voor goederen ML15B naar het Israëlische leger. De andere weigering betrof opnieuw onderdelen van thermische camera's naar een defensiegerelateerd bedrijf, maar bedoeld voor het ministerie van defensie in Georgië. Die laatste gebeurde op grond van criterium 7 van de Europese gedragscode, met name het risico op een ongewenste eindgebruiker. Binnen Georgië bestaan afwendingsmogelijkheden, vandaar de weigering.

Wat Pakistan betreft, ging alle uitvoer naar de marine. Het ging om onderdelen voor de mijnenvegers, die oorspronkelijk Belgisch-Frans-Nederlands waren. Een 15 jaar durend onderhoudscontract werd gesloten met de Pakistaanse marine. De betrokken uitvoer vormde niet-contractueel voorziene bijkomende leveringen die eveneens bestemd waren als wisselstukken. Er is geen causaal verband met de gewapende conflicten in het land.

Verder is er sprake van printplaten voor de analoge inputdrukmodule. Het betreft speciaal voor de mijnenveger ontworpen navigatieapparatuur ML11. Ze vormen respectievelijk de 12e en 13e bestelling van Pakistan voor de mijnenvegers. Dan waren er nog onderdelen voor een verstelbare schroef, waarvan de uitvoer refereert naar een vervallen en reeds voor het

saldo verlengde vergunning, maar de uitvoer overschrijdt dat saldo.

De uitvoer van wisselstukken voor een gepantserd voertuig voor personenvervoer naar een Pakistaans productiebedrijf dat afhangt van Defensie, dat de eindgebruiker is, werd geweigerd. Eerder werd al een vergunning geweigerd voor soortgelijke goederen vanwege problemen in verband met de Belgische uitvoerder en een unaniem negatief advies van de adviescommissie.

2. Discussie

De heer *Roland Van Goethem* stelt vast dat de totale vergunde waarde sinds de vorige keer gestegen is van 199 naar 270 miljoen euro. Dat is economisch niet slecht en toch wordt tegelijk de nodige aandacht besteed aan het democratische karakter van de ontvangende regimes, ook al heeft het lid bedenkingen bij de leveringen aan Pakistan.

De heer *Eloi Glorieux* uit eens te meer zijn ongenoeven over de late voorstelling van het verslag. Dat beknot de controle door het parlement. Het Vlaams Vredesinstituut had reeds in februari een gedrukt verslag over 2007 klaar, inclusief een volledige analyse. Wat is trouwens het wezenlijke verschil tussen het voorliggende verslag, dat volgens de woorden van de minister het enige officiële is, en de maandelijkse rapporten op de website? De heer Glorieux ziet alvast weinig verschil, wat het lange wachten nog onbegrijpelijker maakt. De vroegere beloften om de wachttijd in te korten, werden andermaal niet waargemaakt.

Het lid behandelt eerst het jaarverslag. Hij gaat in op de door de minister in haar beleidsbrief 2008 aangekondigde Europese benchmarking over regelgeving in verband met wapenhandel. Wie voert die uit? Wat is de stand van zaken? Wat bedoelt de minister met "resultaten progressief beschikbaar stellen"? Het lid acht het interessant om over die resultaten te beschikken tegen de aanstaande bespreking van de parlementaire voorstellen van decreet.

Het klopt dat de Europese gedragscode integraal is opgenomen in de vigerende Belgische wetgeving, terwijl zij in de meeste andere landen niet meer is dan een politieke verbintenis, die geen juridisch afdwingbaar karakter heeft. Toch stelt hij vast dat ook Vlaanderen de gedragscode heel vrijblijvend toepast en kondigt hij aan daar voorbeelden van te zullen geven.

Het lid vraagt vervolgens aan welke internationale fora de Vlaamse administratie al deelnam, in het kader van de afspraken met de federale overheid en

de andere gewesten? Vindt geregeld overleg plaats tussen de federale en gewestelijke overheden met het oog op een eenvormige standpuntbepaling? Lukt dat altijd? De heer Glorieux kan zich voorstellen dat Wallonië niet altijd dezelfde visie heeft als Vlaanderen.

In het jaarverslag staat dat ook een systeemintegrator bestemming en eindgebruiker kan zijn, op voorwaarde dat het opgegeven eindgebruik systeemintegratie is. Dat kan dus betekenen dat bij hightech beeldschermen die in wapensystemen worden ingebouwd, de systeemintegrator als eindgebruiker wordt opgegeven, terwijl de echte, militaire eindgebruiker verborgen blijft. Dat is belangrijk aangezien Vlaanderen vooral onderdelen van grote en meer complexe systemen levert.

De non-proliferatie van massavernietigingswapens vindt de minister terecht een belangrijk thema. De heer Glorieux herinnert aan de historische uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van juli 1996, dat het dreigen met en het gebruik van kernwapens niet in overeenstemming te brengen is met de geldende internationale wetgeving in het algemeen noch met het oorlogsrecht en humanitaire recht in het bijzonder.

Artikel 6 van het non-proliferatieverdrag wordt door het Hof zo geïnterpreteerd dat de officiële kernmachten verplicht zijn om tot totale nucleaire ontwapening te komen. Een streefdoel is niet voldoende. Erkent de minister die uitspraak? Erkent zij verder dat de kernmachten zich niet houden aan artikel 6? Vindt zij niet dat elke wapenhandel moet opgeschort worden met landen die het artikel aan hun laars lappen? Hij wijst erop dat Vlaanderen thans sturingsystemen aan de VS levert, die kunnen ingebouwd worden in Tomahawkraketten. Men mag de verontwaardiging daarover niet beperken tot andere landen dan de officiële kernmachten.

Daarop bespreekt hij het halfjaarlijkse rapport. De heer Glorieux blijft bij zijn eerdere opmerkingen en motie over de wapenleveringen aan Saoedi-Arabië, maar stelt vast dat het beleid van de minister terzake blijkbaar gedekt wordt door de meerderheid. Hij wenst het debat niet te heropenen en zal zich concentreren op andere punten.

De invoer is verdubbeld vergeleken met een jaar eerder (dat al een topjaar was), zoals ook het Vlaams Vredesinstituut al opmerkte. Het lid blijft bij zijn stelling dat uit landen, waartegen een embargo bestaat voor export of waarnaar bij correcte toepassing van de Europese gedragscode geen wapens zouden mogen worden uitgevoerd, ook niet mag worden ingevoerd. Met invoer ondersteunt men evenzeer het militair-industriële complex in die landen. De heer

Glorieux geeft Israël als voorbeeld, dat volgens het SIPRI op dit ogenblik de vierde wapenexporteur ter wereld is. Volgens analisten zou 5 percent van die handel naar Aziatische en Afrikaanse landen gaan waar een burgeroorlog woedt.

De heer Glorieux maakt geen punt van de export naar Afghanistan, Irak en Colombia omdat de uitleg daarvoor tamelijk aanvaardbaar klinkt. Hij pleit wel voor blijvende omzichtigheid. Ook een heel groot deel van de wapens die de VS leverden aan de officiële Iraakse krijgsmacht, zijn zoek en dus in handen van de oppositie.

Erger is de levering van beeldschermen en elektronica aan landen als India, Pakistan en Turkije. In India gaat het om radar voor onbemande luchtvaartuigen. Dat zijn onder andere raketten, merkt het lid op. Vlaanderen werkt zo mee aan de operationalisering van de Indiase kernmacht, net als die van de Pakistaanse krijgsmacht, die met de Indiase in conflict is over Kasjmir.

Bij Turkije wordt onder andere gewaagd van “chemisch of biologisch toxisch materiaal, radiologische materiaal et cetera”. De heer Glorieux wil weten wat dit precies is en herinnert daarbij aan de recente inval van Turkije in Iraaks Koerdistan. Volgens hem kan de levering de toets van de Europese gedragscode niet doorstaan.

Hij vraagt zich vervolgens af waarom – op enkele uitzonderingen na – alleen bij Israël het land van de eindgebruiker consequent wordt vermeld. Het lid vermoedt dat de minister daarmee de export naar Israël wil vergoelijken, terwijl die het Israëlische militair-industriële complex – en dus ook de inzet van wapens in de bezette gebieden – mee ondersteunt.

Daarop vraagt de heer Glorieux aandacht voor de export naar de VS en het Verenigd Koninkrijk. Hij citeert Louis Michel uit De Standaard van 15 maart 2008: “Een oorlog steunen met zo weinig elementen, dat kon ik niet aanvaarden. Waar haalt een staat het recht vandaan om te denken dat hij het recht heeft om een andere staat aan te vallen? In het internationale recht over gewapende conflicten kan dat alleen als de staat die gaat aanvallen, de overtuiging en de bewijzen heeft dat zijn veiligheid in gevaar is omdat de aanval van de andere nakend is. En er is een tweede element. In het internationale recht is men altijd overeengekomen dat een land een ander land pas kan aanvallen als het gedekt is door een beslissing van de VN-Veiligheidsraad. In dit geval was geen enkele van de twee voorwaarden vervuld. En dan had men mij moeten vragen om solidair te zijn met de Amerikanen? In eer en geweten kon ik dat niet.”.

Welke zekerheid heeft de minister dat de Vlaamse

leveringen aan de VS en het Verenigd Koninkrijk niet ingezet worden in deze volgens Louis Michel illegale oorlog? Het lid beseft dat het in vraag stellen van wapenleveringen aan die landen niet evident is, maar hij wijst op de Europese gedragscode en het internationale recht. Hoe staat de minister tegenover de analyse van de heer Michel en de conclusies die het lid eruit trekt?

De minister lichtte enkele weigeringen toe. De heer Glorieux treedt ze bij, maar begrijpt niet waarom andere, soortgelijke leveringen wel mogelijk waren. Akkoord dat Georgië niet wordt aanvaard als eindgebruiker, maar waarom Irak en Colombia wel? De kans op doorsluizen is daar even groot. Waarom wordt de ene levering van voertuigonderdelen aan het Pakistaanse leger geweigerd en de andere niet?

Opmerkelijk is het kleine aantal doorvoervergunningen in 2007, ondanks onze belangrijke zee- en luchthavens. Weet de minister hoe dat komt? Zou het kunnen dat men doorvoert zonder vergunningen aan te vragen? Of is er een andere verklaring?

De heer Glorieux stelt vast dat er in 2007 slechts een beperkt aantal doorvoervergunningen zijn aangevraagd en vindt dat opmerkelijk, temeer omdat Vlaanderen een aantal belangrijke havens en luchthavens telt. Zo is de luchthaven van Oostende een aantal keer in verband gebracht met wapenhandel. Het lid wil weten of voor het beperkte aantal doorvoervergunningen een reden aan te wijzen is. Worden er misschien geen meer aangevraagd en wordt er zonder vergunning doorgevoerd, vraagt de heer Glorieux zich af. Hij oppert dat men zo misschien de soort heisa wil vermijden die is ontstaan over de transporten van Amerikaans oorlogstuig uit Duitsland dat via de haven van Antwerpen werd verscheept naar Irak.

Het lid vraagt ook nog naar de export van 'dual use'-goederen. Hij vindt het opvallend dat er in 2007 een individuele exportvergunning werd uitgereikt voor dual use-goederen die onder de Europese catch-all-clausule vallen voor goederen die kunnen worden gebruikt voor de aanmaak van biologische, chemische of nucleaire wapens. De vergunning sloeg op goederen die bestemd waren voor Iran en dat vindt de heer Glorieux bijzonder raar, aangezien het land in verdenking staat van het ontwikkelen van atoomwapens. Hij wil dan ook weten hoe een dergelijke vergunning te verantwoorden valt.

De heer *Kurt De Loor* sluit zich aan bij de opmerking van de heer Glorieux over de laattijdige rapportage over het jaarverslag. Het is ook volgens hem een uitholling van de parlementaire controletaak, ook omdat het jaarrapport pas kort tevoren is doorgespeeld. Het blijft volgens deze spreker opmerke-

lijk dat er export blijft bestaan naar landen zoals Afghanistan en dat er een toename blijkt naar een land als Israël. Hetzelfde geldt voor de doorvoer vanuit Duitsland naar de Democratische Republiek Congo. Hoewel de minister binnen de juridische lijntjes kleurt, heeft het lid tegen dergelijke transacties en operaties blijvend morele bezwaren. Hij stelt dat het probleem van een 'tracing' instrument blijft bestaan, net als de nood aan kennis van de werkelijke eindbestemming. De heer De Loor sluit zich voor het overige aan bij de vragen van de heer Glorieux.

De heer *Jan Roegiers* betreurt met de andere leden de laattijdigheid van de verslaggeving. Hij begrijpt niet goed hoe het komt dat er zoveel tijd nodig is om zes maandelijks verslagen te bundelen. Hij vraagt in dat verband een verklaring.

De heer Roegiers geeft aan dat hij begrip kan hebben voor de levering aan Colombia, omdat het om een vrij kleine levering ging die in 2007 plaatsvond. Intussen zijn er echter ernstig te nemen spanningen geweest met een aantal buurlanden van Colombia, merkt hij op. Het lid wil weten of de minister, gezien de omstandigheden en in de wetenschap dat de conflicten wel al deels zijn opgelost, toch zou overgaan tot het afleveren van een vergunning voor levering aan Colombia.

Met betrekking tot Israël zijn op één na alle uitvoervergunningen naar Israël bedoeld om opnieuw uitgevoerd te worden. De in grootte tweede vergunning, voor 150.000 euro, naar defensiegerelateerde industrie zou bestemd zijn voor de krijgsmacht, zonder dat er een land van bestemming is weergegeven. Het lid vermoedt dat het om het Israëlijs leger gaat en wil weten waarom die vergunning is afgeleverd. Het gaat om materieel dat kan worden ingezet voor de onderdrukking van het Palestijnse volk, meent de heer Roegiers.

De heer Roegiers vraagt nog om verduidelijking bij de grote vergunning voor de Belgische krijgsmacht voor invoer uit Italië waarover de minister het had. Hij wist niet dat de Belgische krijgsmacht vergunningen moet aanvragen bij Vlaanderen of Wallonië. Komt dat omdat er een tussenstap is gebeurd, wil hij weten. Het gaat om handelaar-handelaar-handelaar-defensiegerelateerde industrie, met eindgebruiker de Belgische krijgsmacht.

Ten slotte herinnert de heer Roegiers eraan dat de minister zich recent nog een voorstander toonde van deelname aan de expo in Shanghai, China. Hij stelt dat er nog altijd een EU-embargo geldt op het leveren van wapens aan en militaire samenwerking tussen China en EU-lidstaten. Vindt de minister dat niet contradictorisch? Het lid oppert dat er ongetwijfeld redenen zijn om dat embargo niet op te heffen. Hoe

strookt dat met de wil tot economische samenwerking die de minister voorstaat?

De heer *Jan Laurys* merkt op dat hij het eerder cynisch vindt dat er een totaalverbod op uitvoer naar China geldt, maar dat er tegelijk wapens uit het land worden ingevoerd. Hetzelfde geldt voor Israël en het lid wil graag verduidelijking ter zake.

Met betrekking tot de uitvoer naar Afghanistan en Chili lijkt er geen probleem te bestaan, meent de heer Laurys. Ook hij merkt op dat Colombia in een conflictsituatie verkeert, maar voegt eraan toe dat er voor luchthavenverlichting allicht evenmin een probleem is.

Het lid haalt nog de levering van schermen aan India aan, omdat daar een conflict met Pakistan speelt en de levering van luchthavenverlichting aan Irak. Ook daarover wil hij enige verduidelijking. Voorts verwijst hij nog naar de export naar Israël.

Ook de heer Laurys vraagt om opheldering over de doorvoer vanuit Duitsland naar de Democratische Republiek Congo, waartegen een embargo loopt. Hij veronderstelt dat het om leveringen voor vredesmissies of internationale organisaties gaat. Daaromtrent verwijst hij ook naar de verhalen over wapens die in verkeerde handen terechtkomen.

Het lid gaat verder met de geweigerde uitvoer naar Israël, die op bladzijde 30 wordt omschreven. Hij begrijpt dat levering van goederen die voor een onrustige regio als Georgië bestemd zijn, wordt geweigerd. Het lijkt hem echter vreemd dat voor goederen waarvoor in andere gevallen wel een uitvoervergunning zou zijn afgeleverd, ook een weigering wordt gegeven. Datzelfde geldt voor een uitvoer aan Pakistan. Het leger is telkens de eindbestemming.

Minister *Patricia Ceysens* legt uit dat het moeilijk blijft om de maandelijkse verslagen snel te bundelen en van de nodige commentaren te voorzien. Ze stelt dat het Vredesinstituut er wel in slaagt tijdig een rapport af te leveren, maar dat daarin dan ook nog fouten en speculaties te vinden zijn. De minister vindt dat haar diensten zich dat niet kunnen veroorloven en veronderstelt dat de commissieleden ook die mening zijn toegedaan. Alles wordt dubbel gecheckt en moet kloppen, maar minister Ceysens blijft ernaar streven de bundeling na afsluiten sneller te doen verlopen. Toch voegt ze eraan toe dat ze vindt dat er heel snel en transparant wordt gecommuniceerd over de aflevering van vergunningen.

De minister neemt aan dat bepaalde zaken via voorstellen vanuit het parlement zullen worden aangebracht. Daarvoor kan de geijkte procedure dan lopen, stelt ze. Intussen is ook de benchmarking ter be-

schikking. Minister Ceysens zal met de onderzoekers bekijken of ze het rapport in de commissie kunnen toelichten. Ze wijst er wel op dat er een aantal clausules gelden inzake vertrouwelijkheid.

Er is gevraagd naar de internationale fora waaraan is deelgenomen. Minister Ceysens somt ze op. In het Wassenaar Arrangement waren dat de 'expert-meetings', de 'general working groups' en de 'plenary session'. In de Missile Technology Control Regime waren het de expert meetings en de 'regional point of contact meetings'. In de Australia Group waren dat de expert meetings en de plenary session. Er is altijd overleg geweest tussen de gewesten en de federale overheidsdienst van buitenlandse zaken, en dat is voor elke meeting het geval onder alle betrokkenen. De coördinatie gebeurt door de federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken. De betrokkenen zijn de FOD Buitenlandse Zaken, de gewesten, de FOD Financiën, de Staatsveiligheid, de FOD Defensie en de FOD Energie. Er wordt telkens een eenvormig standpunt afgesproken en dat blijkt volgens de minister niet onoverkomelijk. In de Nuclear Suppliers Group gebeurt de opvolging naargelang van de bevoegdheid, maar ook daar is er overleg.

Minister Ceysens gaat vervolgens in op vragen over invoer, uitvoer en doorvoer. De invoer uit Italië is plots zeer groot, wat te maken heeft met de aankoop van Defensie, legt de minister uit. Er is een vergunning nodig omdat de invoer via een handelaar verloopt.

De minister stelt dat over invoer en uitvoer uit Israël, Verenigd Koninkrijk en VS, er allicht altijd enige meningsverschillen zullen zijn. De invoer uit Israël had betrekking op afstandsmeters en onderdelen van wapens voor de lokale politie en defensie. De invoervergunning was voor deze zaken vereist conform het KB van 8 maart 1993. In het kader van het AIV-project, ging het om kanonnen vanuit een defensiegerelateerd bedrijf in Israël met vergunning conform datzelfde KB en vuurgeleidingssystemen, laser-afstandsmeters, vanuit Israëlische industrie. Ten slotte waren er ook onderdelen van infrarood- en warmtebeeldapparatuur vanuit de industrie in Israël voor inbouw in respectieve toestellen en voor latere verkoop volgens het KB.

Voor wat Irak betreft, vormt de VN-resolutie de basis voor de handelingen. De minister benadrukt dat voor alle dossiers dezelfde omzichtigheid aan de dag wordt gelegd, zowel voor akkoorden, resoluties enzovoort, maar dat er dan wel degelijk een beslissing wordt genomen.

Het onbemande luchtvaartuig waarvan sprake met betrekking tot India, is een UAV, een Unmanned

Aerial Vehicle. Daarmee wil de minister de bespiegelingen van de heer Glorieux duiden.

Het dossier over Turkije gaat over uitvoer van handschoenen en laarzen die moeten beschermen tegen nucleaire, biologische of chemische stoffen. Ze zijn bestemd voor het Turkse ministerie van Defensie.

Voor Pakistan is er sprake van zowel leveringen als weigeringen. Minister Ceysens verklaart dat de leveringen zich situeren in het kader van het meerjarencontract van mijnenvegers die daar zijn geleverd en waarvoor nog in onderhoudswerkzaamheden is voorzien. Dat gebeurt soms contractueel, soms niet-contractueel, als blijkt dat er bijvoorbeeld nog een onderdeel stuk is. De weigering heeft vooral te maken met de Belgische uitvoerder waarvoor een procedure loopt.

De minister wijst er vervolgens op dat voor bepaalde dossiers naast de eindbestemming ook de eindgebruiker wordt aangegeven. Dat gebeurt zodra een aantal juridische, formele en sluitende documenten aanwezig zijn die dat bevestigen. Zo ook voor Israël gebeurt dat soms wel en soms niet. Daar geldt sowieso dat het land met een aparte omzichtigheid wordt benaderd. De weigering voor de uitvoer naar Georgië had te maken met criterium 7 van de gedragscode voor wapenuitvoer.

Minister Ceysens stelt dat ze zich nooit hypothetisch uitlaat over landen. Elk dossier wordt grondig besproken en met de nodige omzichtigheid benaderd. Ze stelt dat omwille van het nog steeds geldende embargo op China niet kan worden geredeneerd dat Vlaanderen op de wereltentoonstelling afwezig moet blijven. Flanders Investment and Trade zal dan ook een bijdrage leveren aan de wereltentoonstelling in Shanghai.

De heer *Roegiers* vraagt of er geen dubbele vergunning moet zijn voor de uitvoer naar Israël. De uitvoergoederen komen immers terug naar België met als bestemming de krijgsmacht. Wordt er direct van Israëlische industrie naar het leger verstuurd, wil het lid weten. Hij vraagt zich af of er ook geen invoervergunning vereist is, als er een tussenstop gebeurt.

De *minister* antwoordt daarop dat de aanvraag niet is gebeurd in de vorm van een uitvoervergunning gekoppeld aan een wederinvoervergunning. Dat betekent dat allicht in Zwitserland nog modificaties worden aangebracht. Eens dat is gebeurd, komen de goederen terug naar België onder aanvraag van uitvoervergunning van Zwitserland naar België. Minister Ceysens verwijst naar pagina 22 van het rapport. Een Belgisch bedrijf heeft een aantal bestellingen ontvangen, die onderwerp vormen van een verdere ontwik-

keling. Dat maakt dat bepaalde goederen heen en weer gaan tussen Israël en België. Eenmaal ze volledig op punt staan, worden ze verstuurd naar België voor inbouw in voertuigen van het Belgische leger.

De heer *Roegiers* oppert dat het verschil tussen het ter beschikking gestelde document en dat van de minister erin bestaat dat de uiteindelijke bestemming in het eerste niet is opgenomen en in het tweede wel.

De *minister* antwoordt op deze laatste opmerking dat het verslag dat door het Vlaams Parlement uiteindelijk als stuk is gepubliceerd, dit is gecorrigeerd. Men vindt de uiteindelijke bestemming in het gedrukte stuk.

De heer *Glorieux* drukt zijn waardering uit voor het feit dat het Vredesinstituut er wel in slaagt met beperkte middelen en mankracht tijdig een vrij accuraat rapport af te leveren en het kabinet niet.

Met betrekking tot invoer vraagt hij zich nog steeds af waarom er zo'n voorzichtige aanpak geldt voor wapenleveringen aan Israël en China, waartegen een embargo loopt, terwijl we wel wapens invoeren uit die landen. Hij heeft nog steeds geen verklaring voor die tweeslachtige houding. Met aankopen van wapens en gerelateerde goederen uit bijvoorbeeld Israël, wordt wel onrechtstreeks het militair-industriële complex daar gesteund, stelt de heer Glorieux. Hij vindt dat dit evenzeer aan banden moet worden gelegd als de export.

In verband met de radars voor ultralichte onbemande toestellen voor India, merkt de heer Glorieux op dat men niet niet zo naïef moet zijn te denken dat deze toestelletjes voor sportdoeleinden worden gebruikt. Ze worden door de krijgsmacht gebruikt in het kader van verkenningsvluchten en dus met het oog op moderne oorlogsvoering, die dergelijke real-time beelden nodig heeft om raketaanvallen te kunnen richten en dies meer. De VS gebruiken daarvoor satellieten, waarmee ze elke vierkant centimeter kunnen spotten, stelt de heer Glorieux. In India gebeurt dat met dergelijke vliegtuigjes. Ze maken deel uit van het integrale moderne wapencomplex, besluit hij, en daartoe behoren ook de kernwapens van India. Het argument dat het maar om radars zou gaan, gaat volgens het lid dus niet op om de vergunning goed te keuren.

Hij wil ook nog weten in welke mate er garanties zijn dat de zaken die aan de VS en het VK worden geleverd, niet worden ingezet in Irak. Hij heeft daarbij zijn twijfels als hij ziet dat het voor het VK gaat over gepantserde en beschermde apparatuur en onderdelen aan de krijgsmacht en voor de VS over een brede waaier van voertuigen, onderdelen en andere apparatuur. Als die goederen zouden worden inge-

schakeld in Irak, zou dat in strijd zijn met het internationaal recht, zoals de heer Louis Michel ook zei met het oog op de illegaliteit van de oorlog.

De heer *Piet De Bruyn* formuleert een paar bedenkingen. Zo heeft hij het moeilijk met de koppeling die de minister maakt tussen de laattijdigheid van het rapport en het feit dat het kabinet van de minister zich geen foutjes kan veroorloven zoals het Vredesinstituut blijkbaar wel kan. Dat op fouten wordt gewezen, kan naar zijn mening geen kwaad. Hij hoopt dat de zoektocht van de minister naar een betere stroomlijning van het rapporteringsproces succes zal hebben.

Een tweede punt dat voor de heer De Bruyn belangrijk is, is de benchmarking. Hij stelt dat over de herziening van de wapenhandelwetgeving geen eensgezindheid bestaat, maar hoopt dat de benchmarking als instrument in die discussie gehanteerd kan worden. Hij veronderstelt dat er dan al een zicht op de resultaten zal zijn.

Een derde punt is positief. Het lid heeft over een aantal precaire leveringen aan Pakistan, India en Iran bevredigende antwoorden gekregen omdat de leveringen perfect binnen het legistieke kader blijken te vallen. Toch onderstreept hij nog dat dergelijke zaken een voortdurend punt van aandacht blijven, waarbij het ethisch wenselijke botst met het juridisch haalbare. Hij is ervan overtuigd dat men daarmee nog voortdurend geconfronteerd zal worden.

Minister *Ceysens* verklaart dat bij elk dossier een hele rist stukken in acht moeten worden genomen: wetten, KB's, resoluties, de gedragscode enzovoort. Ze verwijst in dat verband naar de VN-resolutie inzake Irak die voorschrijft wat te doen en daar houdt men zich ook aan, stelt ze.

Voor wat de doorvoer naar Congo betreft, stelt de minister dat er op 9 oktober 2007 een gemeenschappelijk standpunt is ingenomen door de Raad van de Europese Unie. Leveringen kunnen als het gaat om goederen die moeten dienen voor gebruik door leger- en politie-eenheden, wat het geval was voor de doorvoer uit Duitsland. De minister beklemtoont nogmaals dat er zeer zorgvuldig wordt omgesprongen met alle mogelijke aanwijzingen vanuit de EU.

Ze bevestigt dat wordt onderzocht hoe het rapport sneller kan worden gebracht en vraagt tegelijk de dienst die moet instaan voor de behandeling van moeilijke dossiers niet te overschatten. Die mensen moeten deelnemen aan allerlei besprekingen en staan in voor vertegenwoordiging in allerlei groepen. Het vergt veel energie om ook in het rapport de grote

zorgvuldigheid die ze daarbij aan de dag leggen te vertalen.

De heer *Glorieux* verwacht een concreet antwoord op zijn eerste vraag en wil weten of de minister dan geen tegenstelling ziet in de handelingen met betrekking tot wapeninvoer uit dubieuze landen en de weigering van uitvoer naar die landen. Ook over de mogelijke inzet in Irak van de geleverde goederen aan de VS en het VK, wil hij een uitdrukkelijk antwoord. Is er dan volgens de minister geen sprake van een overtreding van de internationale gedragscode.

Minister *Ceysens* stelt dat ze het er met de heer *Glorieux* niet over eens kan raken. Zowel voor de VS als voor het VK geldt volgens haar dat er gehandeld wordt op basis van de bestaande voorschriften en procedures. Aan de hand daarvan worden de nodige afwegingen gemaakt. Er is een verschil tussen embargo's op uitvoer die niet bestaan op invoer, stelt de minister. Ze verwijst naar de lijst van goederen die worden ingevoerd en als de levering noodwendig is en na ad hoc-afweging blijkt te kunnen, dan wordt er toestemming verleend.

De heer *Glorieux* verwijst nog naar de Europese gedragscode en wat die stelt inzake landen in oorlog. De oorlog in Irak is niet gesteund door de VN en in strijd met het Handvest. De leveringen doorstaan volgens hem de toetsing dus niet. Acht de minister het dan toelaatbaar de bewuste leveringen te laten doorgaan met het oog op de Europese gedragscode?

De *minister* herhaalt tot slot nogmaals dat ze de mening van de heer *Glorieux* niet deelt.

De verslaggever,

De voorzitter,

Kurt DE LOOR

Jan ROEGIERS